

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **Predikátní vína a. s.**, se sídlem Vinařská 484, Zaječí, zastoupen JUDr. Vojtěchem Mihalíkem, advokátem se sídlem Brněnská 154/32, Mikulov, proti žalované: **Státní zemědělská a potravinářská inspekce**, se sídlem Květná 15, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 2. 2019, č. j. 31 Ad 19/2016 - 215,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím Státní zemědělské a potravinářské inspekce, Inspektorát v Hradci Králové (dále též „správní orgán I. stupně“) ze dne 27. 11. 2015, č. j. SZPI/AJ671-15/2015, byl žalobce shledán vinným ze spáchání správního deliktu podle § 39 odst. 1 písm. ff) zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o vinohradnictví a vinařství“), kterého se měl dopustit tím, že dne 2. 4. 2015 uvedl na trh v provozovně v Hradci Králové, Kutnohorská 226, víno na keg sudu označené jako „Tramín víno bílé polosladké, víno z Moldávie, alk. 12 % obj., č. š. 353, plněno ve Vinařství U Kapličky, s. r. o., Zaječí, ČR“ (dále též „víno Tramín“), které bylo podrobeno nepovoleným enologickým postupům (přidávání vody a syntetického glycerolu a zvyšování přirozeného obsahu alkoholu).

[2] Dále byl žalobce shledán mj. vinným ze spáchání správního deliktu nedodržení požadavku na bezpečnost potravin podle § 17 odst. 1 písm. p) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o potravinách“), kterého se měl dopustit tím, že dne 2. 4. 2015 uvedl na trh v provozovně Hradec Králové, Kutnohorská 226, víno na keg sudu označené jako „Chardonnay víno bílé polosladké, víno z EU – Španělsko, alk. 12 % obj., č. š. 2162, plněno ve Vinařství U Kapličky s. r. o., Zaječí, ČR“ (dále též „víno Chardonnay“), které nebylo vhodné k lidské spotřebě (z důvodu kontaminace cizorodými a jinými látkami, resp. z důvodu, že v době kontroly bylo zkažené).

[3] Za uvedená jednání mu byla uložena pokuta ve výši 110 000 Kč a povinnost uhradit náklady laboratorního rozboru ve výši 33 900 Kč a náklady řízení ve výši 1000 Kč.

[4] Žalovaná rozhodnutím ze dne 1. 9. 2016, č. j. SZPI/AJ671-21/2015, zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí správního orgánu I. stupně, neboť dospěla k závěru, že žalobce pouze pasivně spoléhal na správnost údajů uvedených v dokladu V I 1 a nevyvinul žádoucí aktivitu směřující k ověření analytických znaků obchodovaného vína.

II.

[5] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové, který jí nejprve rozsudkem ze dne 4. 7. 2018, č. j. 31 Ad 19/2016 - 149, vyhověl, rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud vyšel z rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 4. 2018, č. j. 31 A 103/2016 - 107, a konstatoval, že ač je odpovědnost za správní delikt dle § 39 odst. 1 písm. ff) zákona o vinohradnictví a vinařství objektivní, lze se jí zprostit naplněním liberačního důvodu dle § 40 odst. 1 téhož zákona. Podle něj právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti zabránila. Krajský soud vytkl žalované, že se dokladem V I 1 podrobněji nezabývala a vyslovil, že spoléhání na správnost takového dokumentu je souladné s úmyslem nařízení EU č. 555/2008 i s navazující českou právní úpravou. Žalobce se dle krajského soudu sice dopustil správního deliktu dle § 39 odst. 1 písm. ff) zákona o vinohradnictví a vinařství, pokud jím obchodované víno neodpovídalo enologickým postupům dle čl. 80 odst. 2 písm. a) nařízení EU č. 1308/2013, nicméně zcela jistě nebyla v takovém případě vyloučena možnost postupovat dle § 40 odst. 1 uvedeného zákona, tedy zvažovat liberaci. Z tohoto důvodu zrušil rozhodnutí žalované a uložil jí, aby v dalším řízení znovu posoudila možnost liberace.

[6] Žalovaná podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, které Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 17. 10. 2018, č. j. 7 As 326/2018 - 28, vyhověl, rozsudek ze dne 4. 7. 2018, č. j. 31 Ad 19/2016 - 149, zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Kasační soud s odkazem na rozsudek ze dne 16. 8. 2018, 7 As 217/2018 - 25, zdůraznil, že doklad V I 1 je společně se zprávou o výsledku analýzy vypracovanou subjektem nebo útvarem pověřeným zemí, ze které výrobek pochází, dokumentem, který primárně umožňuje vstup výrobků ze třetích zemí na trh EU. Jde tedy pouze o administrativní povolení ke vstupu předmětného vína do prostoru EU, které kontroluje primárně celní úřad jakožto kompetentní úřad umožňující vstup produktu do volného

pokračování

oběhu. Jinak řečeno tento doklad představuje pouze nezbytnou podmínku pro vstup vína na území EU a bez něj by moldavské víno do ČR vůbec nemohlo být dovezeno. Předložení takového dokumentu, bez kterého by víno ani nemohlo být do zemí EU legálně dovezeno, lze ovšem těžko pokládat za ono „vynaložení veškerého úsilí“, které vyžaduje § 40 odst. 1 zákona o vinohradnictví a vinařství k liberaci ze žalobcem spáchaného deliktu. Ve spojení „vynaložení veškerého úsilí“ je zjevně obsažen požadavek konat něco víc, než pouze splnit podmínky pro legální dovoz vína do ČR, jinak by už samotný fakt, že víno bylo dovezeno legálně, tedy za splnění podmínek požadovaných právem EU pro volný pohyb zboží, navždy zbavoval dovozce či prodejce vína veškeré odpovědnosti za kvalitu daného vína, a to navzdory tomu, že jeho odpovědnost je zákonem o vinohradnictví a vinařství konstruována jako odpovědnost objektivní. Pokud byl žalobce sankcionován za to, že jím prodávané víno nesplňovalo požadované enologické postupy, nemůže se zprostit objektivní odpovědnosti za kvalitu tohoto vína pouze na základě toho, že je dovezl s doklady potřebnými k legálnímu dovozu. Soud vzal v potaz i to, že víno prodávané žalobcem v projednávané věci mělo podle zjištění žalované vážné a zjevné nedostatky, které jsou patrné i z výsledků chemické analýzy. Zároveň žalovaná nepochybila, pokud neprovedla jako důkaz osvědčení V I 1. Chtěl-li se žalobce odpovědnosti za správní delikt v průběhu správního řízení zprostit, bylo pouze na něm, aby prokázal liberační důvody. Žalobce k tomu však navrhl jen důkaz v podobě osvědčení V I 1, jenž ke zproštění její odpovědnosti vést nemohl.

[7] Krajský soud následně vydal nový rozsudek ze dne 20. 2. 2019, č. j. 31 Ad 19/2016 - 215, kterým žalobu zamítl. Správní orgány nepochybily, pokud neprovedly jako důkaz osvědčení V I 1, neboť pokud se chtěl žalobce odpovědnosti za správní delikt v průběhu správního řízení zprostit, bylo pouze na něm, aby prokázal liberační důvody. Provedené důkazy byly dostatečné nejen pro vyslovení závěru o správnosti provedených rozborů, ale i závěru o naplnění znaků správního deliktu při pouhém skladování vína. Krajský soud dále konstatoval, že ze spisu bylo zřejmé, odkud a jak byl vzorek nevyhovujícího sudového vína Chardonnay odebrán, správní orgány tedy nepochybily, jestliže neprovedly výslech pracovníce žalobce J. D. Krajský soud uzavřel, že žalobce naplnil znaky správního deliktu, z něhož se nevyvinil poukazem na „vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat“ (§ 40 zákona o vinohradnictví a vinařství). Plné znění rozsudku krajského soudu je přístupné na www.nssoud.cz a soud na něj pro stručnost odkazuje.

III.

[8] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Stěžovatel vyjádřil nesouhlas s právním posouzením povahy a vlastností dokumentu V I 1. Trvá na tom, že tento dokument zachycuje prováděné laboratorní rozborů a odůvodňuje závěr o tom, že jeho opatřením a obchodováním s vínem doprovázeným tímto dokumentem vynaložil požadovatelné úsilí zbavující jej odpovědnosti za správní delikt. Krajský soud také nesprávně posoudil právní otázku délky trvání laboratorních rozborů a doby, po jejímž uplynutí byl stěžovatel seznámen s výsledky laboratorního zkoumání. Pokud by byl stěžovatel s výsledky seznámen dříve, nedošlo by k prodeji vína, které by bylo uvedeno do oběhu pouze svým skladováním, což by mohlo vést k liberaci z daného deliktu. Krajský soud konečně pochybil tím, že provedl dokazování a neposuzoval stěžovatelovy námitky

týkající se vad prováděných laboratorních rozborů. Podle krajského soudu bylo klíčové, že stěžovatel tyto námitky nevznesl již při správním řízení. Tento závěr však dle stěžovatele není správný, neboť stěžovatel v žalobě uvedl celou řadu tvrzení týkajících se vadnosti prováděných laboratorních postupů. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[9] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti setrvala na svém názoru, že dokument V I 1 je pouze administrativním povolením ke vstupu vína ze třetí země do prostoru EU, který nezaručuje bezvadnost produktu. Trvala také na tom, že den seznámení stěžovatele s výsledky rozborů úzce časově navazoval na den ukončení provádění zkoušek. Z těchto důvodů navrhla, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

V.

[10] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[11] Jelikož se jedná o kasační stížnost podanou proti rozhodnutí, kterým krajský soud rozhodl ve věci opětovně poté, co byl jeho původní rozsudek Nejvyšším správním soudem zrušen, vážil zdejší soud nejprve její přípustnost z hlediska § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení je kasační stížnost nepřipustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Výklad uvedeného ustanovení vychází z toho, že po stěžovateli lze spravedlivě požadovat, aby uplatnil veškeré důvody, z nichž dovozuje nezákonnost rozhodnutí krajského soudu, již v první kasační stížnosti, pokud tak učinit může (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009 - 165, publ. pod č. 2365/2011 Sb. NSS). Ze zákazu opakované kasační stížnosti judikatura dovodila nad rámec doslovného znění § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. i další výjimky, například pro situaci, kdy první kasační stížnost podával žalovaný, zatímco nové rozhodnutí krajského soudu napadá žalobce, jako je tomu právě v nyní posuzovaném případě. Žalobce nemohl ovlivnit, které vady napadala žalovaná v předchozím řízení před Nejvyšším správním soudem, a jeho nynější kasační stížnost je první příležitostí, kdy rozhodnutí krajského soudu napadá on, a vymezuje tak rámec kasačního přezkumu. Odmítnutí této kasační stížnosti by znamenalo odmítnutí věcného přezkumu a odporovalo by účelu a smyslu správního soudnictví. Kasační stížnost je tedy nutno považovat za přípustnou a posoudit ji meritorně.

[12] Na druhou stranu však při tomto meritorním přezkumu nelze přehlédnout, že stěžovatel ve své kasační stížnosti zčásti polemizuje se závěry krajského soudu, které plně vycházejí z předchozího zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu, popřípadě

pokračování

přímo s tímto rozsudkem. V tomto ohledu nezbyvá soudu než připomenout, že i on sám je vázán svou vlastní judikaturou a od svého názoru vyjádřeného v prvním rozhodnutí v této věci se tedy nemůže odchýlit, leda by došlo k takovým okolnostem, jako je prohlášení jeho předchozího názoru za protiústavní (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2005, č. j. 2 Afs 216/2004 - 123, publ. pod č. 1406/2007 Sb. NSS). Žádná taková okolnost, jež by Nejvyšší správní soud přinutila změnit právní a skutkové závěry, které zaujal ve svém předchozím rozsudku, však nenastala. V reakci na převážnou část námitek tedy soudu nezbyvá než odkázat na ty pasáže jeho rozsudku z 16. 8. 2018, kde se s argumenty uvedenými nyní v kasační stížnosti již vypořádal.

[13] Z tohoto důvodu nelze shledat důvodnou prvou kasační námitku, která se týkala posouzení povahy a vlastností dokumentu V I 1. Tato otázka byla komplexně vyřešena v předchozím rozsudku zdejšího soudu, a je tak možno pouze odkázat na jeho odůvodnění.

[14] Co se týče důsledků délky trvání laboratorních rozborů a následné údajné znalosti jejich výsledků na straně správního orgánu I. stupně a jejich zatajování před stěžovatelem, Nejvyšší správní soud se zcela ztotožňuje s posouzením provedeným krajským soudem. Ze správního spisu skutečně neplyne, že by správní orgán I. stupně s oznámením výsledků laboratorních testů jakkoliv otálel. Vzorky předmětných vín byly odebrány dne 2. 4. 2015, a následné zkoušky byly prováděny ve dnech 3. 4. 2015 - 14. 5. 2015. Výsledky zkoušek byly s žalobcem projednány dne 19. 5. 2015, jak plyne z protokolu o seznámení kontrolované osoby s výsledky kontrolních zjištění. Ani Nejvyšší správní soud nepokládá dobu oznámení výsledků po uplynutí 47 dnů od odebrání vzorků za nepřiměřenou. Jak správně uvedl krajský soud, je čistě na kontrolované osobě, jak situaci vyhodnotí, a zda přistoupí k distribuci vína, které je právě kontrolováno. Není-li si jist nezávadností vína, protože nevynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti zabránil, lze po něm legitimně žádat, aby alespoň vyčkal s jeho distribucí a měl prověřované víno po celou dobu uskladněno. V opačném případě musí nést negativní důsledky toho, že nebyl předem dostatečně obezřetný.

[15] Stěžovatel dále poukazoval na nesprávnost a vadnost laboratorních rozborů, na jejichž základě byly zjištěny nesprávné enologické postupy u obchodovaného vína, a brojil proti způsobu, jakým tuto námitku posoudil krajský soud.

[16] Ze spisu vyplývá, že stěžovatel v žalobě namítal, že správní orgán I. stupně zjišťuje přídavek vody a nadlimitní množství etanolu z přidaného cukru porovnáváním s údaji v databázi zpracované společností EUROFINS. To je však podle stěžovatele pouze komerční produkt, jehož spolehlivost není ověřena dostatečnou certifikací a není prokázáno, že byl v této databázi dostatečný počet vzorků moldavských vín, takže je možné, že vzorky odebrané správním orgánem I. stupně u stěžovatele nebylo s čím srovnávat.

[17] Krajský soud vyšel z toho, že tuto námitku vznesl stěžovatel teprve v žalobě, což stěžovatel v kasační stížnosti sám připustil. Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 2. 5. 2017, č. j. 10 As 24/2015 - 71, publ. pod č. 3577/2017 Sb. NSS, zdůraznil, že *„je to vždy správní orgán, kdo nese odpovědnost za zjištění skutkového stavu věci. Správní orgán je totiž podle § 3 správního řádu povinen postupovat ,tak, aby byl zjištěn*

stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu potřebném pro rozhodnutí o přestupku. Zákon proto správnímu orgánu ukládá, aby i při pasivitě obviněného opatřil v řízení dostatečné množství důkazů, které přestupek, jenž je obviněnému kladen za vinu, jasně a nepochybně prokazují.“ V tomto usnesení rozšířený senát akceptoval, že je možné, aby žalobce v řízení o žalobě navrhl i důkazy, které nevznese ve správním řízení. Nezbytnost jejich provedení však záleží na tom, která ze dvou situací nastane: „Pokud správní orgány opatří takovou sadu důkazů, z níž po jejich řádném zhodnocení lze učinit závěr o tom, že se obviněný skutku dopustil, a zároveň neexistují rozumné důvody zakládající pochybnosti o správnosti a úplnosti skutkových zjištění, změna pasivního postoje obviněného ve správním řízení v aktivitu v soudním řízení zřejmě nepovede k jeho úspěchu. (...) Odlišná situace nastane tehdy, neprovedou-li správní orgány dostatečné zjištění skutkového stavu věci, tedy úplné dokazování rozhodných skutečností, a přesto rozhodnou o vině. Pak obviněný v řízení před soudem jistě může poukázat na možné jiné rozumně se nabízející varianty skutkového děje, případně k tomu nabídnout důkazy. Je na krajském soudu, aby v mezích možností soudního přezkumu tato tvrzení podrobil konfrontaci s napadeným rozhodnutím a s obsahem správního spisu a případným dokazováním „oddělil zrna od plev“, tzn. nepravděpodobné či jinak bizarní námitky obviněného eliminoval. (...) Krajský soud tedy na základě žaloby přezkoumá, zda správní orgány v řízení o přestupku opatřily takovou sadu důkazů, která po provedeném zhodnocení s ohledem na povahu věci sama o sobě s dostatečnou přesvědčivostí vede k závěru, že se obviněný příslušného přestupku (skutku) dopustil, a zároveň neexistují žádné rozumné důvody k pochybám o věrohodnosti a úplnosti skutkových zjištění pro posouzení viny obviněného z přestupku. Dospěje-li k závěru, že správní orgán své povinnosti zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, dostal, může krajský soud nově uplatněná žalobní tvrzení ve světle takto zjištěného skutkového a právního stavu věci shledat irelevantními (tj. soud zjistí, že s řízením nijak nesouvisí a nejsou pro jeho výsledek podstatná nebo jsou zcela nadbytečná) nebo nevěrohodnými (tj. soud jejich pravdivosti ve světle dostatečně zjištěného skutkového stavu věci neuvěří) a nově vznesené důkazní návrhy k jejich prokázání jako nadbytečné odmítnout. Tyto své závěry však krajský soud musí vždy náležitě odůvodnit.“

[18] Těmto požadavkům krajský soud dostal a nebylo namístě, aby prováděl množství důkazů, které stěžovatel navrhoval v části VIII. žaloby. Podstatné je, že v bodech 56, resp. 26 až 29 svého rozsudku v reakci na tuto námitku a s ní spojené důkazní návrhy podrobně rozebral, zda správní orgány v posuzovaném řízení opatřily dostatečně přesvědčivou sadu důkazů, jež sama o sobě odůvodnila závěr o spáchání tvrzeného správního deliktu. Shledal, že závěry správních orgánů jsou dostatečně podložené. Naopak neshledal, že by pro účely posuzovaného správního deliktu bylo potřeba opatřovat podklady další, a proto stěžovatelovým důkazním návrhům nevyhověl. Nelze ostatně přehlédnout, že smyslem těchto důkazů mělo být zpochybnit důvěryhodnost databáze EUROFINS, využívané Odborem zkušební laboratoře žalované, z důvodu údajně malého množství vzorků moldavských vín v této databázi. K tomu však žalovaná již ve vyjádřeních k žalobě ze dne 19. 1. 2017 a 1. 11. 2017, na něž odkazuje i ve vyjádření ke kasační stížnosti, vysvětlila, že databáze EUROFINS funguje zcela jinak, než se stěžovatel domnívá, neboť je založena na analýze stabilních izotopů v dané vinařské oblasti, což stěžovatel nevyvrátil. Za této situace bylo odmítnutí provedení důkazů ze strany krajského soudu zcela namístě, protože jimi nebylo možno zpochybnit skutkový stav dostatečně přesvědčivě zjištěný žalovanou ve správním řízení. K výše uvedeným závěrům podpůrně srov. i rozsudek Nejvyššího

pokračování

správního soudu ze dne 27. 3. 2019, č. j. 9 As 418/2018 - 48, který byl vydán v obdobné věci.

[19] Nejvyšší správní soud neshledal v postupu správních orgánů ani krajského soudu ani žádné jiné vady či nezákonnosti, pro které by bylo třeba přistoupit ke zrušení jejich rozhodnutí.

[20] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[21] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí nevznikly žádné náklady nad rámec běžné činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. června 2019

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu